

Ефендієва С.М., Бугаєнко К.С., Ніколаєва Н.М.

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава
ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
СТУДЕНТАМИ УМСА

У статті розглянуто мотивацію студентів УМСА при вивченні іноземної мови як необхідної складової навчального процесу. Проведено моніторинг рівня мотивації до занять серед студентів УМСА 1-2 курсів, стоматологічного та медичного факультетів. Визначено причини, які заважають займатися вивченням мови. Описано найбільш мотивуючі фактори, які спонукають до вивчення мови.

Ключові слова: іноземна мова, мотивація, моніторинг, навчальний процес, вищий навчальний заклад

В статье рассмотрено мотивацию студентов высшего учебного медицинского учреждения при изучении иностранного языка как необходимой составной учебной части процесса. Проведен мониторинг уровня мотивации к занятиям среди студентов УМСА 1-2 курсов, стоматологического и медицинского факультетов. Определены причины, которые мешают заниматься изучением языка. Описано наиболее мотивирующие факторы, побуждающие к изучению языка.

Ключевые слова: иностранный язык, мотивация, мониторинг, учебный процесс, высшее учебное заведение

The article deals with the motivation of students of a higher educational institution when studying a foreign language as a necessary component of the educational process. The monitoring of the level of motivation among students of UMSA of 1-2 courses, stomatological and medical faculties were conducted. The reasons that disrupt the education process of language study were determined. The most motivating factors that lead to language learning were placed.

Keywords: foreign language, motivation, monitoring, educational process, higher education institution.

Мета дослідження – виявити зовнішні і внутрішні мотиви, що впливають на ефективність процесу формування мотивації до вивчення іноземної мови серед студентів УМСА, провести моніторинг рівня мотивів серед студентів УМСА, які навчаються на медичному та стоматологічному факультетах.

Дослідниця Беляєва О.М. у своїй науковій праці визначила, що педагогічна діяльність – особливий вид діяльності, який полягає у свідомих навчальних і виховуючи впливах педагога на особу, що навчається, спрямованих на особистісний, інтелектуальний, діяльнісний розвиток, який одночасно слугує підґрунтя саморозвитку і самовдосконалення [2, с. 34]. Ефективність організації навчання як спільної діяльності викладача та студентів забезпечується своєчасною діагностикою їх індивідуально-психологічних особливостей, рівня навченості, мотивацій. У процесі навчання тісний взаємозв'язок процесів викладання та навчання передбачає формування якісно нового цілісного явища, сутністю якого є єдність пізнання та спілкування. При визначенні цілей навчання необхідно враховувати специфіку базового рівня навченості майбутніх медиків, стосовно студентів суттєве значення має також рівень їх мовленнєвої підготовки, що зумовлює об'єктний аспект вивчення передбачених програмою навчальних дисциплін та підготовку до практичної діяльності, та суб'єктний – усебічне

стимулювання формування позитивної мотивації до обраної професії, потреби саморозвитку та самовдосконалення [4, с. 18].

Визначено у педагогічній енциклопедії, що поняття «мотивація» – це система спонукань, які зумовлюють активність організму і визначають її спрямованість. Вчені виділяють внутрішні та зовнішні мотиви. Внутрішніми мотивами є ті, які походять від предмета мислення, пов'язані з процесом і результатом діяльності. До них слід віднести бажання та прагнення фахівця пізнавати нові факти, опановувати знання, оволодівати способами дій, захопленість процесом професійного розвитку та самореалізації. Зовнішні мотиви – це мотиви, які походять від зовнішніх особистих утворень, таких як престижність, самоствердження, не стосуються змісту, процесу, результатів діяльності безпосередньо і можуть включати бажання стати фахівцем високого рівня, прагнення утвердитися серед одногрупників чи колег, бажання уникнути неприємностей, продемонструвати свої можливості, прагнення бути оціненим високо, небажання бути гіршим за інших, розуміння значення професійного самовдосконалення на майбутнє [1, с. 77].

Під час вивчення дисциплін «Англійська мова», «Англійська мова за професійним спрямуванням» обрано основні технології формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів для впровадження в навчальний процес: – практичні методи навчання (підготовчі, тренувальні й творчі вправи); – наочні методи навчання (демонстрація відео, схеми, презентації); – методи контролю та корекції знань, умінь і навичок (комп'ютерний контроль та самоконтроль, усне й письмове тестування); – методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (створення ситуацій інтересу до навчання, роз'яснення мети навчального предмета та заохочення в навчанні); – методи активізації навчально-пізнавальної діяльності (інтелектуальні, тренінгові й навчальні ділові ігри).

З метою виявлення особистих мотивів студентів-медиків при вивченні іноземної мови проведено моніторинг, у якому був застосований метод анкетування. Кожному студентові запропоновано заповнити анкету та обрати мотив, який характеризує його власне ставлення до вивчення іноземної мови. Серед запропонованих варіантів були визначені наступні: вивчати іноземну мову для того, щоб подорожувати; необхідно знати іноземну мову, щоб отримати високооплачувану роботу; іноземна мова необхідна для саморозвитку; іноземна мова необхідна для подальшої навчальної діяльності; іноземна мова необхідна для того, щоб поїхати працювати за кордон; іноземна мова необхідна для отримання задоволення від процесу навчання; вивчаю іноземну мову, тому що цього потребує навчальна програма. Матеріали здійсненого моніторингу дозволяють згрупувати зовнішні негативні мотиви: вивчаю іноземну мову тому, що цього потребує навчальний план. Відчуття пізнавального інтересу до навчання та задоволення від процесу навчання належать до внутрішніх пізнавальних мотивів навчання. До зовнішніх пізнавальних мотивів навчання ми відносимо такі: хочу поїхати працювати за кордон, іноземна мова необхідна для подальшої навчальної діяльності, іноземна мова необхідна для самовдосконалення, бажаю досягти успіху в навчанні; отримую задоволення від процесу навчання, хочу вільно володіти іноземною мовою, щоб спілкуватися з людьми з різних країн [3, с. 26].

Здійснено дослідження розподілу мотивів навчання у студентів УМСА при вивченні іноземної мови. Опитано 114 чоловік, з них студенти стоматологічного факультету 1 курсу складають 42 людини. На стоматологічному факультеті 3 курсу

опитано 36 студентів. На медичному факультеті №1 2 курсу в опитуванні взяло 12 студентів, а на 1 курсі – 24.

1. Мотив «вивчати іноземну мову для того, щоб подорожувати» обрали 18 чоловік, що склало 15,7% опитаних.

2. Встановлено, що 10,5% студентів зазначили, що необхідно знати іноземну мову, щоб отримати високооплачувану роботу. За нашими спостереженнями, частина студентів, бажаючи бути лідерами в навчанні серед своїх однокурсників намагаються здобути значних успіхів і в опануванні іноземної мови. Важливо зазначити, що пізнавальний інтерес є не лише дієвою спонукою до діяльності, а й умовою розвитку особистості студента. Інтерес підштовхує студента до цілеспрямованої пізнавальної діяльності, щоб отримати високооплачувану роботу.

3. 14,9% респондентів визначили, що іноземна мова необхідна для саморозвитку. Сьогодні в Україні є багато програм з обміну студентів і фахівців у різних галузях науки й техніки, завдяки яким студенти із знанням іноземної мови можуть проходити стажування зі своєї спеціальності та набувати майстерності й досвіду, що стануть їм у пригоді в майбутній професійній діяльності.

4. У ході нашого дослідження з'ясувалося, що такому мотиву, як необхідність знати іноземну мову для подальшої навчальної діяльності (складання ліцензійного іспиту «Крок-1», вступу до аспірантури), відводиться перше місце 19,29%. Це можна пояснити тим, що студенти, які беруть участь у науково-дослідницькій роботі, написанні статей, потребують ознайомлення з працями багатьох учених іноземною мовою. Для того щоб брати участь у міжнародних конференціях і спілкуватися з іноземними колегами, їм також потрібно володіти мовою.

5. Мотив, у якому студенти виявляють бажання поїхати працювати за кордон складає 9,6%. Деякі студенти вважають, що, володіючи іноземною мовою, вони зможуть знайти роботу за кордоном після закінчення вищого навчального закладу.

6. Маю задоволення від процесу навчання – 12,2%. Варто відзначити, що є студенти зазначили, що не отримували задоволення від процесу навчання іноземної мови і в школі. Це можна пояснити тим, що під час вивчення іноземної мови викладачі часто використовують невідповідні принципи, методи і засоби навчання. Такий тип стимулу обирають студенти, які не бачать практичної цінності в оволодінні предметом і у яких вивчення іноземної мови викликає труднощі.

7. На 2 місці міститься такий мотив навчання, як «вивчаю іноземну мову тільки тому, що цього потребує навчальний план» – 17,5%.

Необхідно зазначити, що результати моніторингу визначають направлення мотивації, зацікавленості та задоволеності навчально-професійною діяльністю у студентів, що дуже важливо в підвищенні якості навчання. Особливе значення для активізації пізнавальної діяльності студентів до вивчення мови мають підручники, навчальні посібники та аудіовізуальні засоби навчання. Кафедра іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією веде роботу із створення методичних матеріалів та термінологічних словників з метою активізації роботи студентів та підвищення її ефективності.

Результати педагогічного експерименту показали, що до мотивів навчання, які спонукають студентів вищих навчальних закладів до вивчення іноземної мови у першу чергу слід віднести: внутрішні пізнавальні мотиви, зокрема, відчуття пізнавального інтересу до навчання, задоволення від процесу навчання; Далі студенти обирали мотиви, що безпосередньо не стосуються змісту, процесу та

результатів навчальної діяльності. До них належать такі мотиви: хочу поїхати працювати за кордон, іноземна мова необхідна для подальшої навчальної діяльності, іноземна мова необхідна для самовдосконалення, маю бажання досягти успіху в навчанні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арістова Н. О. Формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів вищих нелінгвістичних навчальних закладів : Дис.... канд. пед. наук: 13.00.04. – К., 2009.
2. Беляєва О. М. Педагогічна діяльність викладачів вищих медичних навчальних закладів: системний підхід / О. М. Беляєва // Імідж сучасного педагога. – 2017. – № 1 (170). – С. 33–36.
3. Ефендієва С. М. Формування позитивної мотивації до вивчення англійської мови у студентів-медиків ВДНЗУ «УМСА» / С. М. Ефендієва, А. О. Варданян, М. П. Мелашенко // // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. – Budapest, 2018. – VI(64), Issue : 154. – P. 26–29.
4. Гончарова Є. Є. Формування позитивної мотивації до навчання студентів-іноземців у контексті їх адаптації до освітнього середовища ЗВО України / Є. Є. Гончарова // Актуальні питання медичної (фармацевтичної) освіти іноземних громадян: проблеми та перспективи : збірник статей навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 22 листопада 2018 р. – Полтава, 2018. – С. 17–19.